

Загурський В.І.

УДК 792.2/5(477.75)

КРИМСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ТЕАТР У СЕЗОНІ 2010–2011 РОКІВ

Кримський академічний український музичний театр майже завжди посідав чільне місце в культурному житті нашого півострова, здебільшого не залишалася непоміченою його діяльність і поза межами Криму. Не став винятком і сезон 2010-2011 років. Мета цієї статті, як і ряду моїх попередніх аналогічних публікацій [див. зокрема: 1, с. 7–9; 2, с. 30–32; 3, с. 81–82], полягає не лише в тому, аби окреслити художні пошуки й здобутки Кримського академічного українського музичного театру на певному часовому відтинку його діяльності, а й сприяти створенню в майбутньому монографічної праці, присвяченої осягненню творчої історії митецького колективу. А ця історія висвітлена ще далеко не повно. Скажімо, брошура В. Корольова «Кримський український музичний театр» має більшою мірою оглядово-публіцистичний, аніж науковий характер [4].

Всупереч економічним складнощам Кримський академічний український музичний театр ось уже вкотре проводить успішні літні гастролі. Хай і не такі тривалі, як у колишні часи, але все ж сповнені незабутніх зустрічей з глядачами. Напередодні відкриття сезону 2010-2011 років гастролі проходили в Донецьку та Маріуполі, а також традиційно в різних містах Криму, зокрема в Керчі.

Театр відкрив свій 56-й сезон у Сімферополі 15 жовтня 2010 року. Глядачі традиційно зустрілися з прем'єрою. Цього разу – з музичною виставою за доволі популярним твором композитора Олексія Рибакіна та поета Андрія Вознесенського «Юнона і Авось» (перед цим, 9 жовтня прем'єра була показана в Керчі). Яскрава постановка, здійснена свого часу відомим московським режисером Марком Захаровим, здобула неабиякий успіх, тож природно, що цим твором зацікавилися й інші митці. У нашому театрі цю постановку здійснив молодий режисер Володимир Косов, відомий кримським глядачам за такими неординарними виставами як «Черевики на товстій підшві» П. Гладиліна, «Дуже проста історія» М. Ладо.

Юнона і Авось – це наймення двох морських кораблів, з якими на початку XIX століття царський сановник Рєзанов переплив Тихий океан задля налагодження економічних стосунків між Росією та Америкою. Ця реальна історія прислужилася в театральному творі до поетизації високих людських поривань – жаги небезпечних, але захоплюючих мандрів, жаги творення, яка не могла не поєднатися з жагою кохання, з палкою любовною пристрасністю. Небуденність і романтична масштабність подій та ситуацій зумовлює особливу жанрову багатогранність сценічного твору, в якому сполучилися риси пригодницької історії, любовної мелодрами, філософської притчі. А це диктує ефектну взаємодію розмаїтих видовищних засобів. Тому в інтерпретації нашого театру цей поліфонічний сценічний твір постає як рок-опера-балет. Вистава мала неабиякий успіх у сімферопольських і не лише сімферопольських глядачів, протягом усього сезону та й пізніше йшла з незмінними аншлагами, була показана під час гастрольних турів у багатьох містах України, наприкінці сезону, в червні 2011 року, здобула Гран-Прі на XIII Міжнародному фестивалі театрального мистецтва «Боспорські агони», відзначена Премією Автономної Республіки Крим.

Наш театр уже має певний досвід в освоєнні сучасних синтетичних видовищних жанрів. До них належить і опера-мюзикл композитора Вадима Ільїна та лібретиста Юрія Рогози «Собор Паризької Богоматері», що є своєрідною інтерпретацією славетного роману Віктора Гюґо. Не один сезон ця вистава успішно йшла на кримській сцені. І от після кількарічної перерви на численні прохання глядачів здійснено її капітальне поновлення. На тлі образу Собору як втілення величі людського духу рельєфно виділяються постаті чарівливої вуличної танцівниці Есмеральди; демонічного архidiaкона Клода Фроло – фанатичного святенника, що запалав несподіваною й ненависною йому самому любовною хіттю до юної циганки; зовні химерного, але наділеного ангельською душею дзвонаря Квазімодо, котрий проте запалюється праведною лютюю й належно віддячує своєму жорстокому господареві за доведення до смерті бідолашної красуні. Романтична патетика тут невіддільна від глибинного драматизму й проникливого ліризму.

Театр плідно співпрацює з сучасним українським драматургом Анатолієм Кримом. На нашій сцені з неабияким успіхом йдуть в постановці Бориса Мартинова такі його п'єси як «Нелегалка», «Євангеліє від Івана». 31 березня 2011 року була показана прем'єра сезону – нова вистава за п'єсою А. Крима «Осінь у Вероні». На основі цієї п'єси головний режисер театру Юрій Федоров, який виступив у ролі лібретиста, та композитор Сергій Бедусенко створили мюзикл «Веронський балаган», який в остаточній сценічній редакції дівав назву «Верона... Заручники кохання» Слідом за Карелом Чапек, який у своїй іронічно-філософській книжці «Апокрифи» дотепно змоделивав ситуацію, в якій Ромео і Джульєтта не померли, а продовжили буденне родинне життя, драматург здійснив своєрідний римейк трагедії Вільяма Шекспіра. Так, світлі поривання нерідко обертаються сірою буденністю, цинічним прагматизмом, намаганням якось пристосуватись до непривабливих життєвих обставин. Але парадоксальним чином продикувана новітнім досвідом нібито ревізії шекспірівських ідеалів обертається їх дальшим утвердженням. Попри будь-яку скруту справжнє життя немислиме без високих шляхетних почуттів. Це парадоксальним чином підтверджує такі врешті-решт трагічна доля головних героїв, про це свідчать і подані в більш оптимістичному ключі стосунки Юлії, дочки Ромео та Джульєтти, й прибулого у Верону юного англійського туриста Патріка.

Наприкінці сезону, 23 червня 2011 року, наші глядачі зустрілися з вельми своєрідною прем'єрною виставою «Віват, оперето!» Це вигадлива калейдоскопічна мозаїка фрагментів класичних оперет Жака Оффенбаха, Йоганна Штрауса, Ференца Легара, Імре Кальмана, а також популярних творів новочасних авторів, таких як «Вільний вітру» Ісаака Дунаєвського чи «Весілля в Малинівці» Олексія Рябова.

Використані сцени як тих оперет, що вже не один сезон успішно йдуть на кримській сцені («Кішка, перетворена в жінку», «Летюча миша», «Весела вдова», «Сільва», «Принцеса цирку», «Герцогиня з Чикаго»...), так і тих, постановки яких передбачається здійснити. Це, наприклад, «Маріца» – один із шедеврів І. Кальмана, творчість якого широко представлена на нашій сцені. Грайливі дотепні діалоги й пройняті то задушевним ліризмом, то палкою пристрастю вокальні партії, запальні танці, серед яких і вальс, і чардаш, і канкан, – усе це яскраво й динамічно поєднується в захоплюючому феєричному видовищі, яке не зможе лишити байдужими глядачів.

Не втратили прем'єрної свіжості й нові вистави театру, здійснені наприкінці сезону 2009-2010 років. Серед них здійснена Ю. Федоровим постановка п'єси сучасного англійського драматурга Майкла Фрейна «Гамір за сценою». Вистава стала вдалим режисерським дебютом на нашій сцені Ю. Федорова, що зокрема засвідчило її відзначення дипломом «За кращий акторський ансамбль» на XII Міжнародному фестивалі театрального мистецтва «Боспорські агони». Завершився попередній театральний сезон хореографічною прем'єрою – балетом «Китайська легенда» в постановці Ольги Бикової. Спершу це був одноактний балет, який тепер переріс у повноформантну виставу, яка успішно йшла на нашій сцені в сезоні 2010-2011. В основі балету – фольклорні мотиви. Тут широко використані народні танки ліричного характеру, а також експресивні військові танці та елементи магічної буддійської хореографії. Балет проймає прагнення прилучити глядача до таїни буття, до його незбагненої божественної краси. Вистава позначена особливою видовищною яскравістю, виконавським темпераментом, екзотичністю, а водночас і чарівливою витонченістю.

Важливе місце в репертуарній політиці театру належить врахуванню естетичних потреб наших юних глядачів. Для них зокрема було підготовлено традиційну новорічну виставу, цього разу – за мотивами твору французького письменника Шарля Перро «Спляча красуня». У п'єсі І. Яблокової в основному збережено сюжет славетної казки. Хіба що пробуджує красуню зі сну не принц, а звичайний зірдар, якому зорі допомагають осягти земні таємниці й здолати лихі хитрощі підступної феї, котра всяк заважає юнакові в пошуках коханої. В театрі вражаюче відтворена видовищна таємнича атмосфера казки – з допомогою виразних декорацій, що витончено обігрують контрастність між яскравою пишністю палацових інтер'єрів та суворою похмурістю лісу, з допомогою костюмів, що підкреслюють протиборство світлих і темних сил, з допомогою балетних сцен, що супроводжують драматичну дію (у виставі використана чудова музика з однойменного балету П.І. Чайковського).

Для дітей підготовлена ціла серія музичних казок та вистав інших жанрів, зокрема таких «Чарівництво проти дракона» за п'єсою польського драматурга М. Войтишка (прем'єра відбулася 4 квітня 2011 року), «Три бажання» за мотивами творів П. Гріпарі, знаменитий «Айболить» К. Чуковського (інсценівка Р. Бикова), «Лускунчик» за Е.Т.А. Гофманом, «Кресало» за Г.-Х. Андерсеном та інші.

Поруч з прем'єрами в репертуарі випробувані часом постановки минулих сезонів. Протягом багатьох сезонів у діючому репертуарі такі вистави як рок-опера С. Бедусенка «Енеїда» за поемою І. Котляревського, мюзикл А. Філіпенка «Циганка Аза» за п'єсою М. Старицького, музична комедія О. Рябова «Сорочинський ярмарок» за повістю М. Гоголя, психологічна мелодрама В. Винниченка «Брехня», оперети «Кішка, перетворена в жінку» Ж. Оффенбаха, «Принцеса цирку» І. Кальмана, «Весела вдова» Ф. Легара, балети «Ромео і Джульєтта» С. Прокоф'єва, «Бахчисарайський фонтан» Б. Асаф'єва, «Дон Кіхот» Л. Мінкуса...

Театральні зустрічі в сезоні 2010-2011 років не розчарували наших глядачів і розширили коло шанувальників сценічного колективу. Адже мало який театр може похвалитися такою яскравою багатожанровою творчою палітрою, як Кримський український.

Джерела та література:

1. Загурський В. Особливості сучасної репертуарної політики Кримського українського музичного театру / В. Загурський // Культура народів Причорномор'я. – 2006. – № 84.
2. Загурський В. Творче життя Кримського українського музичного театру в сезоні 2006-2007 років / В. Загурський // Культура народів Причорномор'я. – 2008. – № 125.
3. Загурський В. Втілення творів М. В. Гоголя на сцені Кримського українського театру / В. Загурський // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – № 156.
4. Корольов В. Кримський український музичний театр: Історичні нариси / В. Корольов. – Сімферополь : Таврія, 2005. – 68 с.